

SZÓSZÉK – ÍRASZTALA – SZERTARTÁSOK

Pap Mária

Az üres kéz¹

Textus: 5Móz 16,15b.16b.17

„...Mert megáldotta Istened, az Úr minden termésedet és kezed minden munkáját: örvendezz tehát! ... De senki se jelenjék meg üres kézzel az Úr színe előtt!! Mindenki aszerint vigyen ajándékot, amilyen áldást kapott Istenedtől, az Úrtól, aki adja azt neked.”

A felolvasott bibliai versekben Mózes a zsidó népnek rendelkezik az ünnepekről és azok megtartásáról. Maga az ő nevét viselő ötödik könyv nem más, mint egy testamentum, végrendelet az utódoknak, mely szabályozni kívánja életüknek minden területét. Ennek szerves részét képezi a vallásos élet és ezen belül az Istennek szentelt ünnepek.

A termés begyűjtésének ünnepét a zsidók a sátorok ünnepének nevezték, és hét napon át ünnepeltek és vigadtak. Az ünneplés azonban nemcsak evésről-ivásról, táncról szólt, hanem mindenekelőtt hálaadásról Istennek, aki megáldotta kezeik munkáját.

E hálaadás része volt az istentisztelet és az ott bemutatott áldozat a föld terméséből vagy az állatok javából. Mózes szigorúan meghagyja, hogy üres kézzel senki sem jelenhet meg az Úr előtt, de hozzáteszi, hogy ki-ki a maga képességei és a kapott áldás függvényében adjon.

Valószínű, hogy már az ő idejében is gondot és versengést okozott az Istennek bemutatott áldozatok nagysága és milyensége. Akinek több volt, többet tu-

¹ Elhangzott Kolozsváron, 2015-ben, az őszi hálaadás ünnepén.

dott adni, a szegény pedig megalázva és szégyenkezve vihette csekély ajándékát az oltárhoz. Ebből aztán az következett, hogy egyikük sem távozott nyugodt lélekkel és örvendezve, az első öntelten és büszkén, a második szomorúan és megalázva. Hogy így lehetett és még hosszú ideig így maradt, annak bizonyága Jézus példázata a szegény özvegyasszony két fillérééről.

Őszi hálaadás ünnepén, itt Kolozsvár belvárosában, a város forgatagában, számomra kissé nehéz ráhangolódni az ünnepre még akkor is, ha az úrasztala roskadozik a föld gyümölcsseitől. Falusi gyermekként nekem ez az ünnep a csűrben illatozó széna illatát, a természettel megrakott szekerek zaját, a veteményes színekben pompázó világot jelenti. Mit kezdünk városiként ezzel az ünneppel, amikor a föld és annak megművelése már nem része az életünknek?

Először is, ha mi el is szakadtunk a földtől, a föld nem szakadt el tőlünk, hiszen ugyanúgy táplál és étet bennünket. Másodszor a hálát adhatunk nemcsak a föld terméseiért, hanem életünk gyümölcseiért is. Így tehát amikor számot vetünk ezen esztendő áldásaival, arra hívlak benneteket, hogy gondolkozzunk el Mózes szavain.

Az üres kéz mondanivalója nem szorul különösebb magyarázatra. Ha valahová elmegyünk, igyekszünk ajándékot vinni, ha valaki meglátogat bennünket, ha tudatosan nem is, de azt várjuk, hogy ne üres kézzel jöjjön. Gyermekeink ezt nyíltan meg is fogalmazzák, sokszor hozva bennünket kényelmetlen helyzetbe. Bizonyára ti is jártatok már úgy, hogy az ajtón csak éppen betoppanó vendégnek a csemetétek nekiszegezte az örök kérdést: Mit hoztál?

Felnőttekként, persze, mi ezt nem fogalmazzuk meg, de azért a bennünk lakó gyermek mindig vár valamit. Ez a ki nem mondott, meg nem fogalmazott feltétel nem az ajándékról szól, annak nagyságáról vagy hasznosságáról, hanem az érkező és a fogadó viszonyáról. Ha valaki valamit hoz, ha valakinek valamit viszek, akkor már kapcsolat van közöttünk. Mert igyekszem kitalálni, hogy mire is vágyik, gondolkodom, foglalkozom vele. Az ajándékban soha sem maga az ajándék a fontos, hanem az ajándékozás ténye.

Az üres kéz azonban nemcsak a pusztá fizikai, semmit nem tartó testrészről beszél, ennél többről van itt szó. Ha önmagunkba nézünk, azt látjuk, hogy életünk nagy ajándékai nem tárgyi dolgok voltak. Sokan voltak, akik tele kézzel jöttek, és mégis úrt és csalódást hagytak maguk után. Mások üres kézzel jöttek, de életünket, lelkünket mégis gazdagították. Az üres kéz jelképe akkor válik igazán szomorúvá és nyomasztóvá, ha üres lélek társul mellé.

Mózes konkrét ajándékokra gondol, melyet a hithű zsidók Istennek kell adjanak, nála az üres kéz a háládatlanság legnagyobb jele Isten fele, akitől minden ajándék jön.

A XXI. század embere háláját nem a föld termésének vagy állatai legszebbikének feláldozásával bizonyítja, hanem lelkének ajándékaival, melyek életében és cselekedeteiben lehetnek nyilvánvalókká. Üres kézzel, de tele lélekkel – ez lenne az igazi hálaadás Istennek.

A hálaadáshoz azonban először észre kell vagy kellene venni az áldást. Azt az áldást, melyet Isten ad nekünk, a mi képességeink szerint. Ez azonban nem könnyű dolog, mert mi soha nem vagyunk megelégedve, mert a mi áldásunkból valami mindig hibázik. Akinek sok van, annak még több kellene, akinek kevés van, azért elégedetlen. A fiatal irigylő az időset a nyugalmasnak látszó napjai miatt, az idős neheztel a fiatalra annak életerejéért és reménységéért. Munkánk, álmatlan éjszakáink és fáradozásaink után a mi Atyánk egy kicsit jobban is megáldhatna bennünket vagy gyermekeinket, gondoljuk sokszor. És akkor rögtön meg is van a magyarázata a mi hálánknak vagy háládatlanságunknak, a mi elégedettségünknek vagy panaszunknak.

Életünk olyan, mint egy matematikai művelet: van benne egy állandó és egy változó. Az állandó maga Isten, aki szüntelen ott van gondviselésével és szeretetével, aki áldásával kíséri munkánkat. De ott van a változó is: az ember, mi magunk, képességeinkkel, álmainkkal, vágyainkkal. Hogy sokszor nehéz vagy szinte lehetetlen hálásaknak lennünk, az nem Isten hibája, hanem a miénk. Néhány évvel ezelőtt elvállaltam egy amerikai csoport vezetését, mely jórészt idősebb emberekből állt. Közöttünk volt egy nagyon kedves és vidám hölgy, akiről beszélgetés közben kiderült, hogy egy évben és egy hónapban született édesanyámmal, aki akkor már szinte egy évtizede a nagyajtai temetőben pihent. Ott és akkor hirtelen olyan irigység és keserűség költözött a szívembe, hogy szinte fizikai fájdalmat éreztem. Arra gondoltam, hogyha édesanyám nem erdélyi parasztszszonynak születik, hanem amerikai állampolgárnak az ottani kényelemben, akkor talán ma is élne. Időnek kellett eltelnie, hogy meglássam és megértsem, hogy szinte hét évtizeden át volt ő ajándéka életemnek, és hálás kell lennem Istennek ezért a lehetőségért. Az állandó mindig állandó marad, csak mi változunk és változtatunk – és időnként erre a felismerésre csak a szenvedésen keresztül vezet az út.

Isten áldását azért hiányoljuk sokszor életünkben, mert nem ott várjuk, ahol kellene, és nem akkor és úgy kapjuk, ahogy mi szeretnénk. Mi az áldást akkor is várjuk, mikor nem szolgáltunk rá, és ha meg is jön, nem tudunk igazán örvendeni neki, mert többet vagy másként szeretnénk. Hálásak csak akkor leszünk igazán, amikor megbékülünk önmagunkkal, amikor belátjuk képességeink és lehetőségeink határait, és nem akarunk nagyobb és többet, mint amit a lehetőségeink biztosítanak.

Vagyunk, akik vagyunk – mondhatnánk mi is Istennel, és amikor ezt megértjük, akkor látjuk meg életünk igazi áldásait.

10 éves vagyok, hiába akarom eljátszani a felnőttet, még nem vagyok az. Vannak szerető szüleim, nagyszüleim, tanárok és játszótársak, akinek jelenléte áldás. Hálás vagyok.

20 éves vagyok, előttem az élet, mondják, én csak bizonytalanságot és félelmet érzek, de támogatnak szeretteim, ép a testem, a lelkem, és nekem is készül a hamuba sült pogácsa – hálás vagyok.

40 éves vagyok, nem váltottam meg a világot, és már, valószínű, nem is fogom. De van családom, szerető társam, gyermekeim, akiknek nevelése és útra indítása kötelességem és feladatom – hálás vagyok.

60 éves vagyok, életem sok tervéből, bizony, keveset valósítottam meg, de még van erőm, hitem, kitartásom, vannak még terveim és akarat is hozzá, vannak gyermekek, unokák, van jövő – hálás vagyok.

80 éves vagyok, sok örömben és megpróbáltatásban volt részem, nehéz türelmesnek lenni a betegséggel, az öregséggel, a magánnyal, de naponta tanulom és tanítom, ha van, ki meghallgassa: hálás vagyok.

Unitárius vagyok – hitemet drága ajándékként kaptam szüleimtől és elődeimtől. Nem vagyok egyedül, egy közösséghez tartozom, és bár minden nap meg kell vívnom egyéni és közösségi életemben a magam harcát, hogy jézusi tanítványként éljek, hálás vagyok.

Látjátok, testvéreim, olyan kevés kell a hálához, életünk áldásainak felismeréséhez. Nem nagy tudomány ez, csak ismernünk kell és elfogadnunk képességeinket és korlátainkat. Ha ezt megcselekedtük, ha önmagunkat elfogadtuk, és felismertük életünkben Atyánk áldásait, akkor viszonzni is tudjuk azt. Akkor nem üres kézzel jövünk az Ő hajlékába, hanem életünknek, cselekedeteinknek, szeretetünknek legjavát hozzuk eléje a magunk képességei szerint. Akkor már nem az számít, hogy a másik mit és mennyit hozott, netán többet vagy kevesebbet – akkor csak az a fontos, hogy én, Istennek gyermeke, képességeimet kamatoztatva, mennyire engedtem, hogy kiáradjon életemben a Tőle jövő áldás. Mert mindannyiunk életében ott van az Ő áldása, még akkor is, mikor vakon és félelemben botorkálunk, mikor a hálátlanság vagy szomorúság hálójában vergődünk.

Lássuk meg életünk áldásait, és azt, hogy mi és mások áldás vagyunk, és lehetünk egymás életében. Akkor örvendezni tudunk minden napnak, minden lehetőségnek, minden együttlétnek. Örvendezni tudunk a föld termésének és a lélek és szeretet gyümölcseinek. Akkor meglátjuk és felfedezzük áldását életünk minden korszakának, a nehézségeknek, melyek egymás mellé kényszerítenek, és

kitartásra buzdítanak, a sikereknek, melyek reménységet és hitet erősítenek, a szeretetnek és megbocsátásnak, melyek jövőndőt ígérnek.

Ebből a felfedezésből pedig csak hála születhet. Hála Istennek és szeretteinknek. Hála az életért és annak kimondhatatlan ajándékaiért. Hála, hogy vagyunk – emberként, társként, gyermekként, szülőként, Jézus-tanítványként. Hála a mindennapi kenyérért, hála a betegágyon hozzánk hajlókért, hála a jó szóért és hála a megtartásért.

Az örökkévaló Isten tegye áldottá a mi életünket és ünneplésünket, hogy örvendezzünk ajándékainak, és hálás szívvel törekedjünk áldássá lenni életünk minden napján.

Ámen.